

Тому, враховуючи все вищезгадане, активно і доречно впроваджуючи інноваційні методики викладання дисципліни «Патоморфологія», необхідно повернутися до забезпечення індивідуальної роботи студентів зі світловими оптичними пристроями. Особливо це пов'язано з тенденцією розширення сучасних методів діагностики за допомогою світлових мікроскопів, насамперед імуногістохімічних.

Висновки. Як висновок наводимо відомий вислів Парацельса: «Першим учителем у медицині є тіло і матерія природи. Вони навчають і показують: по них можна вивчати, у них навчатися, але навчатися в самого себе ти не можеш, тому що твоя власна фантазія є тільки викривленням істини... Не з умоглядних теорій має виникати практична медицина, а з практики має виходити теорія. Читання книг ще нікого не зробило лікарем, його створює практика і тільки вона...Твоїми викладачами мають бути очі досліду».

Список використаної літератури

1. Атлас мікропрепаратів з патоморфології / [І.І. Старченко, Б.М. Филенко, Н.В. Ройко та ін.]; ВДНЗУ «УМСА». – Полтава, 2018. – 208 с.
2. Впровадження інноваційних технологій та перспективи розвитку кафедри патологічної анатомії в умовах модернізації і реформування вищої медичної освіти / Я. Я. Боднар, А. З. Миколенко, В. Д. Волошин [та ін.] // Медична освіта. – 2012. – № 1. – С. 155–157.
3. Гаврилюк А. О. Роль патологічної анатомії в системі медичної освіти та формуванні професійних навичок майбутніх лікарів / А. О. Гаврилюк, Г. М. Галунко, Т. М. Король // Проблеми та перспективи вищої медичної школи у розробці та реалізації національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015–2025 рр. : зб. матеріалів навч.-метод. конф., 25 берез. 2015 р. – Вінниця, 2015. – С. 26–27.
4. Захарченко Т. Роль наочності у процесі викладання професійно орієнтованих дисциплін / Т. Захарченко//Вища школа.– 2013.– № 12. – С. 30–38.
5. Ковальчук Л. Я. Впровадження новітніх методик і систем навчального процесу в Тернопільському державному медичному університеті ім. І. Я. Горбачевського / Л. Я. Ковальчук // Медична освіта. – 2009. – № 2. – С. 10–14.
6. Marshall R. Teaching and learning pathology: a critical review of the English literature / R. Marshall, N. Cartwright, K. Mattick // Med. Educ. – 2004. – Vol. 38, No 3. – P. 302–313.
7. Stahl S. M. Best practices in medical teaching / S. M. Stahl, R. L. Davis. – NY : Cambridge University Press, 2011. – 178 p.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ФІЗІОЛОГІЇ

Соколенко В.М., Весніна Л.Є., Федотенкова Н.М.

Українська медична стоматологічна академія

Автори доводять, що вивчення дисципліни «Фізіологія» забезпечує системний підхід у дослідженні суті фізіологічних процесів, функцій окремих органів, систем і цілого організму; сприяє формуванню в майбутніх лікарів професійних компетенцій.

Ключові слова: фізіологія, компетентності, навички.

The study of the discipline "Physiology" provides a systematic approach in the study of the essence of physiological processes, functions of individual organs, systems and the whole organism and promotes the formation of future professionals professional competences.

Keywords: physiology, competence, skills.

Одне з центральних місць серед фундаментальних нормативних дисциплін, що вивчаються на молодших курсах медичних навчальних закладів, посідає фізіологія. Програма з цього предмета складена відповідно до навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр», відповідних кваліфікацій і спеціальностей у ЗВО МОЗ України з урахуванням стандарту вищої освіти другого магістерського рівня підготовки здобувачів вищої освіти.

Вивчення фізіології як навчальної дисципліни ґрунтується на знаннях студентів із медичної біології, медичної та біологічної фізики, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, морфологічних дисциплін й інтегрується з ними. Засвоєння цього предмета студентами закладає основи подальшого вивчення патофізіології та пропедевтики клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з ними і формування вмій застосовувати знання з фізіології в процесі подальшого навчання і в професійній діяльності. Окрім того, під час освітнього процесу закладаються основи здорового способу життя і профілактики порушення функцій у процесі життєдіяльності. Знання, уміння, навички, досвід, особистісні цінності, отримані в результаті вивчення «Фізіології», – це неодмінні компоненти компетентності [1].

Вивчення дисципліни «Фізіологія» забезпечує системний підхід у дослідженні суті фізіологічних процесів, функцій окремих органів, систем і цілого організму. Майбутні лікарі опановують нервову й ендокринну регуляції діяльності організму, його органів і систем. Вони розкривають фізіологічні механізми взаємодії органів і їхніх систем, фармакологічної корекції фізіологічних процесів організму. При цьому під час аудиторних занять постійно формуються практичні навички визначення й оцінки функціональних особливостей організму, розширюються уявлення про роль вивчення фізіології людини для інших медичних дисциплін. Студенти освоюють сучасні методи фізіологічних досліджень, навички експериментальної роботи.

Дисципліна готує майбутніх лікарів до вирішення низки завдань професійної діяльності та формує в них клінічне мислення [2]: визначати й аналізувати показники функціонального стану соматичних, вегетативних і сенсорних систем; визначати індивідуально-типологічні властивості нервової системи людини і психофізіологічні по-

казники; оцінювати фізичну і розумову працездатність людини на основі аналізу психофізіологічних показників; застосовувати фізіологічні методи дослідження функцій організму людини в різних фізіологічних станах; аналізувати й оцінювати параметри, що характеризують функції організму людини, його систем та органів, і робити висновки; використовувати знання фізіологічних законів функціонування і розвитку організму для формування здорового способу життя та профілактики хвороб.

У результаті вивчення дисципліни «Фізіологія» студент має знати: структурно-функціональні особливості соматичних, автономних, сенсорних, регуляторних і репродуктивної систем організму людини; основні показники їхнього стану і функціонування в умовах фізіологічної норми; умови, закономірності та механізми реалізації окремих функцій організму людини і процесів її життєдіяльності залежно від віку, стану організму й умов довкілля; фізіологічні основи поведінки, вищої нервової діяльності та механізмів адаптації; принципи методів визначення показників функціонування органів і систем тваринного організму; сучасні методи діагностики і лікування.

Закінчивши вивчення дисципліни, студент має вміти: робити висновок про стан фізіологічних функцій організму, його систем і органів; аналізувати вікові особливості функцій організму і їхню регуляцію; аналізувати регульовані параметри й робити висновки про механізми нервової й гуморальної регуляції фізіологічних функцій організму і його систем; аналізувати стан здоров'я людини за різних умов на підставі фізіологічних критеріїв; інтерпретувати механізми й закономірності функціонування збудливих структур організму; аналізувати стан сенсорних процесів у забезпеченні життєдіяльності людини; пояснювати фізіологічні основи методів дослідження функцій організму і механізми інтегративної діяльності організму; застосовувати в професійній діяльності сучасні методи діагностики і лікування.

У результаті вивчення дисципліни «Фізіологія» студент має оволодіти навичками: визначення вмісту гемоглобіну в крові методом Салі; груп крові за системою АВО; гематокритного показника; розрахунку кольорового показника крові; визначення рівня артеріального тиску і характеристик пульсу; аналізу електрокардіограми, зокрема визначення джерела водія ритму серця, тривалості серцевого циклу інтервалів Р- Q і Q-T, комплексу QRS; аналізу спірограми, зокрема визначення дихального об'єму, життєвої ємності легень, резервних об'ємів вдиху і видиху, хвилинного об'єму дихання, максимальної вентиляції легень, резерву дихання, споживання кисню в стані спокою і протягом першої хвилини після фізичного навантаження; розрахунку основного обміну енергії, визначивши споживання кисню за спірограмою, зареєстрованою в стандартних умовах; виконання проб із затримкою дихання; оцінки секреторної функції шлунка людини; визначення швидкості фільтрації в клубочках, величини реабсорбції води в нефроні; оцінки функції нирок за загальним клінічним аналізом сечі.

Програмою передбачені лекційні та практичні заняття. Лекційні заняття спрямовані на формування глибоких, систематизованих знань у межах фізіології організму людини з розділів предмета. Базується лекційний курс на поєднанні класичних освітніх технологій з елементами проблемного навчання, дискусії та сучасних інформаційних технологій. Практичні аудиторні заняття спрямовані на поглиблення і розширення знань, використання їх для розв'язання ситуаційних задач та формування практичних навичок.

Особливе місце у вивченні дисципліни відводиться самостійній роботі студентів, яка передбачає підготовку до практичних занять і модулів, засвоєння тем, виділених на позааудиторну роботу.

У цілому вивчення дисципліни «Фізіологія» забезпечує формування в майбутніх лікарів низки професійних компетенцій: інтегральних, загальних і спеціальних. До інтегральних належить здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів відповідної науки й характеризується комплексністю і невизначеністю умов. До загальних – здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим; знання і розуміння предметної галузі та розуміння професії; здатність спілкуватися рідною мовою усно і письмово, здатність спілкуватися другою мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність оцінювати і забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність виконання досліджень на відповідному рівні. До спеціальних (фахових, предметних) – установлювати причини і наслідки різних порушень із метою успішного лікування хворого; запобігати хворобам та їх поширенню.

Список використаної літератури

1. Марущак О.М. Поняття компетентності у педагогічній діяльності / О. М. Марущак // Креативна педагогіка.– 2016. – Вип. 11. – С. 97 – 108.
2. Соколенко В.М. Формування клінічного мислення при вивченні фундаментальних дисциплін як елемент підвищення якості освіти / В.М. Соколенко, Л.Е. Весніна//Актуальні питання контролю якості освіти у вищих навчальних закладах: матеріали наук.-практ. конф.– Полтава,2018. – С.222-223.